

ואם כן, זהו כבודי, שאתכבד יותר כשיראו שאתה רוצה ליתן, ואני איני רוצה לקבל.⁽⁸⁾ וכן האומר לחבירו: קונם שאתה נהנה לי, אם אין אתה בא ונותן לבני כור של חטין, ושתי חביות של יין:

רבי מאיר אומר: הרי המודר אסור ליהנות מן המדיר עד שיתן.

וחכמים אומרים: אף זה — המדיר — יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, ויאמר לו: הרי אני כאילו נתקבלתי.

ואם⁽⁹⁾ היה ראובן מסרב [מפציר] בו

שתהא שבת — אינו אסור אלא עד לילי שבת. לפי שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול שום, ובלילי שבת תיקן עזרא שיאכלו שום.⁽⁶⁾

האומר⁽⁷⁾ לחבירו: קונם שאני נהנה לך [קונם מה שאני נהנה משלך], אם אין את בא ונוטל לבניך [עבור בניך] כור אחד של חטין, ושתי חביות של יין —

הרי זה — חבירו של הנודר — יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, ויאמר לו לנודר:

כלום אמרת, אלא מפני כבודי, שאתכבד על ידך בפני הבריות שיראו שאני חשוב בעיניך שאתה רוצה ליתן לי מתנה —

8. נתבאר על פי הר"ן לעיל כד א. וכתב שם הר"ן: בירושלמי מבואר, שרבי מאיר החולק בבבא השניה [גבי "קונם שאת נהנית לי"], חולק גם בזה שהוא אסור עד שיתן [והזכיר דברים אלו גם הר"ן כאן]. ועוד מבואר שם, שאם הנודר חלוק על המודר ואומר לו: "לא כי אלא לכבודי נתכוונתי, כדי שאתכבד שתקבל מתנה ממני" לדברי הכל הרי הוא אסור, ואם כשמודה לו שאכן לא נתכוין אלא לכבודו של המודר — לכולי עלמא מותר, ולא נחלקו אלא בסתם, שרבי מאיר אומר: סתם הוי כמי שזה אומר "מפני כבודי" וזה חלוק עליו ואומר "מפני כבודי", ורבנן סוברים: סתמן הוי כמי ש"זה אומר מפני כבודי", ואף זה אומר "מפני כבודי".

9. הדינים הבאים "סתם משנה" הם, ולא נחלקו חכמים בדבר; וראה בר"ן אם חכמים מודים לרבי יהודה ורבי יוסי בנו במה שאמרו לעיל, או שכאן שאני כי אומדנא דמוכח הוא.

6. א. כמבואר בבבא קמא פב א: "עשרה תקנות תיקן עזרא: שקורין וכו' ואוכלין שום בערב שבת".

ומבואר שם הטעם בגמרא: "ושיהו אוכלין שום בערב שבת: משום עונה, דכתיב: "אשר פרו יתן בעתו", ואמר רב יהודה וכו' "זה המשמש מטתו מערב שבת לערב שבת", ופירש רש"י: "שמצות עונה בלילי שבת כדרב יהודה, והשום מרבה את הזרע".

ב. כתב הר"ן שרבי יוסי מוסיף על רבי יהודה, וסובר שאומרים כן אפילו גבי שום שאינו אלא מתקנת עזרא, ונסתפק אם רבי יהודה מודה לבנו בזה; ונראה מדבריו דאכילת בשר בערב יום הכפורים עדיף מאכילת שום בשבת, שהרי משמע מלשון המשנה שרבי יהודה הוא שאמר בנוודר מן הבשר עד שיהא הצום שהוא מותר בערב הצום, ובכל זאת חולק על דברי בנו באכילת שום בערב שבת.

7. לפי מה שהביא הר"ן בשם הירושלמי שרבי מאיר, החולק בבבא הבאה, נחלק אף בזה, אם כן יתכן שהמשך דברי רבי יהודה הוא.